

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VII. Alia difficultas discutitur circa actum externum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SEPTIMA.

Alia difficultas discutitur circa actum externum.

I. Objic. Ergo cupiens relinquere mundum tantum meretur, quantum is qui actu relinquit.

II. Resp. Actus sequi Evangelicam consilia, multas secum afferunt internas virtutes.

Aliud est martyrem esse in umbra, aliud actu subire martyrium.

Dictum inter & factum, magnum intercedit intervallum.

III. Religiose, qui actum Christum sequuntur, multum cedunt seculari, qui hoc tantum faciunt in preparatione animi.

Nonnulli errant.

Objicies quartò hinc sequi, eum qui est in preparatione animi ad aliquid eximium præstandum, æquè multum mereri ac meretur alter qui illud executioni de facto mandat, quod tamen videtur contra communem conceptum omnium; sic enim qui ita animo comparatus est, ut vellet relinquere mundum, & religiosum statum amplectendo Christum sequi, esset æqualis meriti cum illo, qui de facto Christum hoc modo in strictioris vitæ disciplina sequitur.

Respondetur negando sequelam, tum quia actu sequi Evangelicam consilia, & Christo in religione servire, multas in se virtutes etiam internas continet, quas non exercet is, qui hæc in preparatione tantum animi habet, ut diximus initio objectionis præcedentis. Unde vel hoc nomine ille non tantum habet virtutis & meriti. Deinde quando quis actu omnia Christi causâ relinquit, signum est habere eum voluntatem ferventiorum, quam habeat alter qui inefficaciter solum vult Christum sequi. Quare multi, ut dici solet, in umbra & quiete, seu dum domi orant sunt martyres, & gravissima pro Christo tormenta subinde in preparatione animi patiuntur, qui tamen si producerentur in solem & pulverem, ac tormenta isthæc de facto experirentur, maximam in iis difficultatem sentirent, longèque majorem fervorem, & actus perfectiores sibi necessarios esse animadvertent, quam erant illi, quos in cubiculo orantes exercebant. Hinc ut vulgare habet proverbium, Dictum inter & factum magnum intercedit intervallum.

Ex his ergo constat seculares, qui in preparatione tantum animi religiosum studium amplectuntur, multum hac in re deficere à perfectione religiosorum, qui non in preparatione animi tantum, sed re ipsâ Christum per rerum omnium sui-que abnegationem & contemptum sequuntur: si enim æquè ferventem haberent voluntatem, æqualem in iis operaretur effectum: nam ut rectè Sanctus Bernardus Epistola 77. *Voluntas pro facto reputatur, ubi factum excludit necessitas*, sed in his nulla necessitas impedit, quo minus quod in animo habent, effectui mandent, ergo signum est, eorum amorem ac desideria erga Christum & ætiorum vitæ rationem esse multò frigidiora & languidiora, quam sint illorum, qui hæc re ipsâ, & efficaciter præstant. Lucè ergo clarius est errare eos, qui actualem religiose vitæ susceptionem, nihil aliud preparationi animi in seculari addere existimant, præter actum externum: superaddit enim efficacem hanc voluntatem, quæ absque dubio actus maximè sublimis est, & preparatione illâ animi, quam etiam non minus habent religiosi quam seculares, multò perfectior.

Verum est quidem posse subinde secularem multos actus perfectos elicere, & maximum gratiæ ac virtutum cumulum consequi, sicque hoc titulo esse potest religiosus aliquo perfectior, qui quamvis actu omnia pro Christo reliquerit, non tamen ita in virtutibus acquirendis est sedulus.

Quod autem in præfenti dicimus est, religiosum in ipsâ rerum omnium abdicatione secularem excellere ratione actus interni perfectioris. Deinde status ipse per se multò aptior est ad varias virtutes acquirendas, & gratiam in dies, imò horas ac momenta augendam, cum religioso plurima ac præstantissima ad hoc media & instrumenta superaddit.

Objicies quintò, nonnullos ex Sanctis Patribus videri contrarium asserere, & in particulari Sanctum Augustinum libro 13. de Trinitate cap. 5. *Mala, inquit, voluntate sit homo miser, sed miserior potestate qua desiderium mala voluntatis impletur*: Censet ergo S. Doctor externam voluntatis impletionem aliquid miseriæ superaddere. Respondetur, occasionaliter addere, ut supra diximus; hæc enim ratione, homines cum habeant opportunitatem & potentiam pro libito peccata admittendi, altiores in peccando radices agunt, & ob pravam peccandi consuetudinem difficilius resistunt, quæ sine dubio est maxima miseriæ, nec aliud intelligit Divus Augustinus. Hoc verò nihil facit contra nos, qui solum negamus actum externum, vel bonum vel malum, quidquam præcisè formaliter addere in ordine ad præmium aut poenam.

Ut ergo tandem ad questionem initio Sectionis quartæ propositam directè respondeamus, de duobus scilicet hominibus, quorum uterque absolute statuit jejunare, vel dare elemosynam, alter verò impeditur, ne rem opere exequatur. Dico, si ita in actibus omnibus internis ponantur æquales, ut qui actu dat elemosynam, vel jejunat, in nullo præter merum actum externum, seu rei efficaciter volitæ executionem alterum superet, dico inquam, utrumque æqualis planè in hoc futuros meriti, cum actus externus, sicut nihil libertatis, ita nihil dignitatis tribuat interno. Addo tamen, vix unquam contingere, ut qui opus aliquod exterius exequitur, occasione difficultatis, quam in illius exercitio, jejuniò exempli gratiâ, experitur, novos aliquos actus internos non eliciat, & in hoc superet alterum, qui voluntate tantum & voto, non re ipsâ jejunat: & hoc est quod supra dixi, actum externum augere meritum occasionaliter. Hæc de actibus humanis.

Fusè hic quosdam disputantes video de conscientia seu regulâ nostrorum actuum, per quam scilicet humana voluntas ad rectè ordinatèque in omnibus procedendum dirigitur. Sed hic tractatus, cum purè moralis sit, una cum aliis ei similibus commodius collocabitur infra; merè enim moralia per se simul omnia, & à speculativis separatim tractare præstat, ne materialium, quæ Scholastico more discuti, ac Theologiae auditoribus tradi solent, series interrumpatur.

IV. Possunt seculares aliqui religiose quibusdam esse perfectiores.

Status religiosus est maxime perfectissimus.

V. Non docent SS. Patres actum externum aliquo modo addere interno formaliter, sed tantum occasionaliter.

VI. Qui in actibus internis sunt pares, pares quoque sunt in merito.

Ostenditur quo pacto actus externus occasionaliter auget meritum.

VII. De conscientia seu regulâ nostrorum actuum commo- dius agatur infra.